

tudi takoj izvrši, če dolžnik le nekoliko zaostane s plačili.

Častiti bralci bodo prašali, kako neki to pride, da se ravno v št. Jurskem okraji kmetje tako radi do graškega „Selbsthilfsvereina“ obračajo za posojila. Mi sicer ne vemo, kakšen delokrog ima imenovani denarni zavod pri nas Slovincih, gotovo so pa tudi že po drugih krajih jemali slovenski kmetje posojila pri tem društvu.

Kar se pa tiče delovanja „Selbsthilfsvereina“ v št. Jurji in okolici, moramo svetu razodeti, da ima tam to društvo agenta (ali kakor se že imenujejo zastopniki „Selbsthilfsvereina“ na deželi), ki si mnogo prizadeva in se trudi, da bi, kolikor mogoče, kmetov dobilo posojila pri „Selbsthilfsvereinu“. Ta agent ni nihče drugi, kakor šentjurski nadučitelj Peternell, kateri dobiva za posredovanje pri dobivanju posojila od dotičnega izposojevalca samega plačilo po 4—5 gld.

Mi ne bomo sodili o tem, je-li dostojno tako delovanje za službo nadučitelja; gotovo bi pa bilo za gosp. Peternell-a boljše, da bi deloval edino le v delokrogu, ki ga ima kot učitelj na ljudski šoli, in naj bi si prizadeval, da bi potihnele pritožbe objavljene že v časnikih, da je šentjurska mladina zdaj precej porredna. Mi smemo misliti, da gosp. Peternell gotovo ni tako neobčutljiv, da bi ne bil že zazabil, kako nevoljni so že šentjurski tržani nad njegovim delovanjem za graški „Selbsthilfsverein“, tako da se bodo morali koj do pristojnih oblastnij v tej zadevi obrniti. Gospod nadučitelj bi pač storil našemu kmetu dosti večjo dobroto, ako bi našim kmetom svetoval, če pridejo v denarne stiske, naj se obračajo do domačih denarnih zavodov, kateri gotovo vsakteremu radi pomagajo, ako le nekoliko zaupanja zasluži.

Čudno siljenje v šulvereinsko šolo.

Malo je, kar Vam dnes poročam, vendar se mi zdi, da je potrebno, naj svet izve, kaj se sme v naših časih, če gre za šulverein. Vsa je podoba, da je šulverein moč, zoper katero ne more nihče kaj. Stvar pa je ta-le:

Alojzij Rebernik, p. d. Narat, kmet v Javneku h. št. 89, je sicer na Kaplo všolan, pa ni hotel svojega sina Janeza v šulvereinsko šolo na Kaplo dati, ker tamkaj preveč nemškutarijo šulvereinski gospodje in patrijarhi Bismarkovi. On je popolnoma prepričan, da se slovenski otroci v šulvereinskih šolah bolj mučijo, kakor pa kaj naučijo. Naznanil je torej gosp. nadučitelju na Remšniku, da želi svojega sina Janeza Rebernik na Remšnik v šolo pošiljati, zato, da bi se temeljito slovenskega jezika in nemščine toliko, kolikor je potrebuje, naučil.

Kaznovanje, katero je imel svoje dni sam prestat, ga je podučilo, da tisti, ki dobro slovensčine ne ume, na opak in krivično razsodi. Obdolžil je pred leti nekega žagarja, da mu deske pri žagi krade. Isti ga toži pri okrajni sodnji v Arvežu radi časti žaljenja, in sodnik, nezmožen prav slovenskega jezika, je les pri žagi v drva prestavil in priče vprašal, ste-li videli toženega pri Naratu drva, mesto les, krasti? Na to so, se ve, da priče rekle, da ne; kajti ne v drvih, ampak v lesu je bila tatvina. Mož je bil za to, ker so bile priče prisegle, da tatú niso videle drv krasti, občutljivo kaznovan. Iz enakih vzrokov je tedaj A. Rebernik zoper šulvereinske šole, kjer se otroci maternega jezika temeljito ne učijo. Akoravno je njegov sin šolo v Remšniku pridno obiskoval, mu je vendar okrajni šolski svet 3 gld. kazni naložil in ako noče plačati, bo v kratkem rubljen. A. Rebernik se pritoži pri kr. šol. svetu v Remšniku radi kaznovanja in ta je sledečo vlogo napravil:

Št. 13.

Slavnemu okrajnemu šolskemu svetu
v Arvežu.

V prilogi dovoljuje si podpisani kr. šol. svet okrajnemu šolskemu svetu v Arvežu kaznovanje A. Rebernik, kmeta v Javneku h. št. 89, s ponižno opazko predložiti, da je omenjeni oče dal svojega otroka Janeza R. dne 24. aprila 1889 za obiskovanje dvorazredne ljudske šole na Remšniku vpisati, o čemer se je sl. kr. š. svetu na Kapli kmalu po oglasu, t. j. že 7. aprila 1889 št. 21 naznanilo. Ker pa je fant šolo tudi marljivo obiskoval in le v slučaji kake bolezni ali pri preslabem vremenu izostal, razvidi se kaznovanje očeta kot neopravičeno, in moralo se je to le na podlagi krivih poročil od strani kr. šol. sveta ali šolskega vodstva na Kapli zgoditi.

Krajni šolski svet na Remšniku,
dne 20. febr. 1890.

Jurij Žmave, l. r., načelnik.

Na to pa je c. kr. š. svet v Arvežu zanimivo njegovo pritožbo rešil, da je istinito vredna, ako jo šolski prijatelji slovenske krvi izvejo in se glasi:

Št. 54.

Na

slavni krajni šolski svet
v Remšniku.

V rešitvi cenjene vloge z dne 20. svečana 1890 št. 13 pošlje okrajni šolski svet v Arvežu tukajšnje uradne kazni razsodbo Alojzije Rebernik v Javneku hšt. 89 s pristavkom nazaj, da okrajni šolski svet ne najde vzroka pri visokem c. kr. deželskem šolskem svetu preklica kazenskega dekreta predložiti, ker je Rebernik dolžen bil svojega otroka tako dolgo v šolo na Kapli pošiljati, dokler ni izšolanja v Remšnik pridobil.

Rebernik noče nalašč zato svojega otroka v ljudsko šolo na Kaplo poslati, ker je ista šola s podporo nemškega „šulvereina“ povečana bila, tedaj se njegovo nepošiljanje v šolo na Kaplo kot nalaščna renitenca spoznava, toliko bolj, ko je v zimskem času 7letnemu, slabo izrastlemu šolarju celo nemogoče daljni pot v šolo na Remšnik vsaki dan napraviti, kar se tudi iz tega razvidi, da je fant za mesec januarij oproščen bil šolo obiskati. (Ta pristavek oproščenja je neopravičen in kr. šol. svetu v Remšniku popolnoma neznan. Dopisnik.) Reberniku se naj tedaj naznani, da v slučajih, ako isti do zdaj pravno odločene redne kazni naglo ne plača, bode se rubilo in da bodo za vsako daljno zanemarjenje obiska šole v Kapli daljne ostre kazni sledile.

Okrajni šolski svet v Arvežu,
dne 20. sušca 1890.

Predsednik.

Šulvereinski očetje delajo tedaj, kakor kak turški paša. Menda bo še oče nekoliko pravice do svojega otroka imel, ki ga mora oblačiti in rediti. Na ta način bi osebna prostost bila v Arvežu pokopana. Pritožbo smo na c. kr. dež. š. svet vložili; bomo videli, kaj bode iz nje. R.

Gospodarske stvari.

Kako se cepijo ameriške trte z našimi na zeleno.

V dveh poglavitnih rečeh se razločuje cepljenje trt od navadnega. Prvič se cepljeno mesto ne sme zamazati s kakšno rečjo, drugič pa se razločuje v sledečem: če, dragi čitatelj, prekolješ zeleno mladiko čez sredino tako, da tudi stržen čez sredino prerežeš, boš zapazil, da je ta stržen na sklepih mladike bolj zgoščen in toraj drugačen od ostalega. To si zapomni! Ravno ta zgoščen stržen ameriške trte se mora zlagati z zgoščenim strženom naše mladike. Drugače se napravi, kakor stori to voznik, če se mu ulomi „gajželnik“ in si ga popravi. Zgoščen stržen pride, skoz sredino prezan, na ta način ravno v sredino prereze.

Ameriška mladika in naša morate enake debelosti biti. Cepi se na ta način meseca maja in junija, tudi še julija. Cepi se navadno en meter nad zemljo tako, da se cepljena mladika lahko pozneje pogroba. Sme pa samo ameriška v zemljo priti.

Rana se samo z ličjem poveže, zamazati pa se ne sme.

Cepi se še tudi v razkol, pa to cepljenje je slabejše. Odreže se ameriška v sredini med obema sklepoma in se prekolje do zgoščenega stržena. Naša se obreže, da ima podobo zagvozda z zgoščenim strženom od spodaj. Ta

zagvozda se dene v precep tako, da zopet oba omenjena stržena prideta skupaj. Eno oko ameriške trte pri obeh načinih lahko ostane nepoškodovano. Se pa pozneje odreže mladika, ko požene. M. S.

Plesnjivi kruh.

Izgodi se v časih, da splesnjuje kruh v omari in kaj čemo z njim potlej? Sem ter tje drobijo ga kuram in sploh domači perjadi, toda to ni prav. Kruh stori jim sicer prav, ako je zdrav, ali plesnjivi kruh ni več zdrav ne za človeka, pa tudi ne za perjad. Ako dobi kura plesnjiv kruh va-se, dobi po gostem ujed v želodci in zadnji deli života se napno ter vnamejo. Ako se izgodi to tudi v črevesih, tedaj pogine žival in za-njo ni pomoči.

Ako dobi breja živina plesnjivega kruha va-se, tedaj rada izvriže, na vsak način pa trpi na svojem zdravju škode. Plesnjivi kruh in sploh reči, ki so sicer dobra klaja, ako so splesnile, smejo se dati živini le po tem, ko so skuhanne. Kuhane namreč nimajo več tistih glivic v sebi, ki so nevarne za zdravje.

Sejmovi. Dne 26. aprila v Kozjem in v Poličanah (za svinje). Dne 28. aprila pri sv. Jakobu v dolu, pri sv. Lenartu v slov. goricah in v Šmarji pri Jelšah. Dne 30. aprila v Sevnici in v Imenem (za svinje.) Dne 1. maja pri sv. Barbari v Halozah, pri sv. Treh kraljih v slov. gor., na Hajdinji, na Ljubnem, pri sv. Filipu, v Velenji in Veržeji.

Dopisi.

Iz Šaleške doline. (Volitve za deželni zbor) štajarski se približujejo in nihče iz našega volilnega okraja še ni imel poguma svetu razglasiti in naznaniti želje Slovencev Šaleške in Slovenjegraške doline. Kdo bi bil naš prihodnji deželni poslanec, kdo bi se potegoval za naše koristi in kdo bi bil odločni boritelj našega milega a tužnega naroda v gmotnem in narodnem oziru? Vse je tiho, vse spi, kakor da bi v resnici ne vedeli, kaj nam naktanja prihodnjost in kaj nam donese čas. Ali pa bi naj človek mislil, da je armada vže pripravljena odpotovati, pa čaka povelja od zgoraj? Pogovarjal sem se vže z ednim in drugim prijateljem, pa vsaki pravi: kaj je vzrok, da se ta prevažna stvar na zadnji trenotek odlaga? O vprašanji, kdo bi naj bil naš prihodnji deželni poslanec, ni dolgo misliti, kajti splošnje mnenje v Šaleški dolini, kakor tudi v Slovenjegraški dolini je, voliti moža, katerega značaj se sveti kot čisto, žareče zlato, katerega ljubi cela Šaleška dolina, kakor mati svojega otroka, kateri ima vpliv in veljavo tudi po višjih krogih, čegar ime izhaja iz imovitih, celemu sloven-